

Криштопа А. В.

студент 1 курсу магістратури Інституту
підготовки юридичних кадрів для Служби
безпеки України Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СИСТЕМІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Анотація. У тезах розглянуто питання щодо ефективності роботи СБУ як суб'єкта припинення корупційних злочинів. Наведено статистику викриття корисливих злочинів серед правоохоронних органів.

Ключові слова: Служба безпеки України, корупція в правоохоронних органах.

Аннотація. В тезах рассмотрен вопрос, касающийся эффективности работы СБУ как субъекта противодействия коррупционным преступлениям. Приведена статистика корыстных преступлений среди правоохранительных органов.

Ключевые слова: Служба безопасности Украины, коррупция в правоохранительных органах

Annotation: A question about the efficiency of the SSU (security service of Ukraine) as a subject of the termination of corruption crimes. The statistics about exposing of selfish crimes within law enforcement agencies were provided.

Keywords: SSU, corruption within law enforcement agencies.

Слід зазначити, що проблема подолання корупції є нагальною проблемою нашого суспільства протягом багатьох років та пріоритетним кроком на шляху до Європейського Союзу. З початку реформування правоохоронної системи України було створено велику кількість органів на які покладено завдання протидіяти корупції. Нормативною базою визначено поняття «антикорупційні органи» у досить широкому значенні та включає великий перелік служб з різними повноваженнями. Одним з таких суб'єктів, який здійснює оперативний супровід досудового розслідування та проводить оперативно – розшукові заходи у сфері протидії корупції є Служба безпеки України (далі – СБУ). З огляду на те, що СБУ не є суто антикорупційним органом, вона якісно відрізняється від новостворених підрозділів. Так відповідно до статті 2 Закону України «Про Службу безпеки України» зазначено, що до завдань Служби безпеки України також входить попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинної діяльності у сфері управління і економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України. Відповідно до чинного законодавства на оперативні підрозділи СБУ покладено наступні антикорупційні функції:

- організація, здійснення та координація оперативно-розшукових заходів щодо викриття та розробки корумпованих посадових осіб в структурах державної влади, управління і контролюючих органах;
- у взаємодії з органами прокуратури та Державного бюро розслідувань здійснення оперативно-розшукових заходів по забезпеченню розслідування кримінальних справ про злочини, вчинені в організованих формах, зловживань корумпованих посадових осіб органів виконавчої, законодавчої та судової влади, правоохоронних та контролюючих органів;
- припинення та попередження протиправних дій з боку суб'єктів корупційних діянь згідно з законом України «Про запобігання корупції» [1].

Одним з пріоритетних напрямів протидії корупційним правопорушенням є система правоохоронних органів. Згідно соціологічних досліджень, які були проведені серед представників підприємництва найкорумпованішими органами є ДФС – 25%, МВС – 4 %, Прокуратури – 3,3%, ДСНС – 2,5% Суди – 2,8% [4]. Найбільш поширеними формами стягнення «добровільної допомоги» є проведення різноманітних перевірок або погрози не притягнення до кримінальної відповідальності. Ця статистка не є досить точною тому, що не зачіпає усе суспільство віком від вісімнадцяти років та відсоткові показники можуть змінюватись. Особливістю викриття та проведення профілактичних заходів щодо

запобігання корупційних злочинів є досить велика обізнаність суб'єктів вчинення злочинів, формам, методам та засобам які застосовує СБУ для їх викриття, а також досить велика процесуальна залежність від судів та прокуратури. Протягом 2015-2018 рр. було повідомлено про підозру у 2298 провадженнях, до реальних строків покарання було засуджено 798 осіб серед яких 32 судді [5].

На даний час питання щодо антикорупційної функції стає досить дискусійним. За вимогою західних партнерів проводиться реформа СБУ метою якої є позбавлення спецслужби не властивих їй функцій та створення спеціальної служби Європейського зразка з розширеним спектром контррозвідувальної діяльності. Але аналізуючи функції аналогічних західних служб, треба зазначити щонайменше дев'яти спецслужб ЄС мають функції припинення корупційних правопорушень. Більшість цих країн ставлять корупційну загрозу поряд терористичною, підривною або розвідувальну роботу іноземних спецслужб. Показники діяльності СБУ на 30-40% вирізняються якістю поряд з службами, які мають аналогічні функції. Ліквідація органу який на даний час замінити не має можливості замінити спричини стрімке зростання системній корупції не тільки в правоохоронних органах, а і за всіма напрямки діяльності СБУ [5].

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про Службу безпеки України» - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
2. Закон України «Про запобігання корупції» - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1700-18>
3. Головкін Б. М. Механізм запобігання корупції / Б. М. Головкін // Часопис Київ. ун-ту права. – 2018. – № 4. — С. 254-260. – Режим доступу: http://kul.kiev.ua/doc/CHAS18_4.pdf
4. URL : Український бізнес заявляє, що корупція в державних органах і в 2015-му залишається незмінною / Transparency International Україна, 15.04.2015
5. Мехальчичин Ю.А. «Цікава статистика СБУ щодо корупційних злочинів» - 2018 р. URL : <https://glavcom.ua/columns/mikhalchishin/cikava-statistika-sbu-shchodo-korupciynih-zlochiviv-496740.html>

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції
з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2019

Редакційна колегія:
д-р юрид. наук, проф. А. П. Гетьман;
д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
зав. лабораторії Ю. Г. Бойко

Протидія організованій злочинності і корупції : матеріали XIX Все-
П83 укр. наук. конф. з кримінології для студентів, аспірантів та молодих
вчених (м. Харків, 2 груд. 2019 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Го-
ловкіна. – Харків : Право, 2019. – 232 с.

ISBN 978-966-937-837-8

ISBN 978-966-937-837-8

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019
© НДІ вивчення проблем злочинності іме-
ні академіка В. В. Сташиса Національної
академії правових наук України, 2019
© Оформлення. Видавництво «Право», 2019

Наукове видання

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

*Матеріали друкуються в авторській науковій
та літературній редакції*

Відповідальний за випуск *Б. М. Головін*

Оригінал-макет виготовлено на кафедрі кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77, ауд. 89)

Підписано до друку з оригінал-макета 28.11.2019.
Формат 60×84 $\frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 16,92. Ум. друк. арк. 13,49. Вид. № 2348.
Тираж 60 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ФОП Дуюнова Т. В.
Тел. (057) 717-28-80